

NVE
v/ Tord Solvang
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Stord 15.03.2018
Dykkar ref.
Vår ref. 139320/1
Arkivnr.
Saksbehandler Inger Johanne B.
Hagen
Sider 6

SKLs tilbakemelding på høringsuttalelser til Onarheim kraftverk

NVE har mottatt 14 høringsuttalelser til konsesjonssøknad om bygging av Onarheim kraftverk i Kvinnherad kommune, og dette er SKLs respons til disse. Det er flere tema som går igjen i høringsuttalelsene og SKL velger å svare på innspillene pr. tema etter følgende hovedpunkter:

- Kritikk av søknaden (feil og mangler)
- Uenighet til søknadens innhold
- Avbøtende tiltak

De aktuelle høringsuttalelsene er listet opp i parentes under temaoverskrift.

Kritikk av søknaden (feil og mangler)

Datakvalitet på måledata på vannføringer
(Forum for natur og friluftsliv)

Forum for natur og friluftsliv etterspør en nærmere vurdering av datakvaliteten på vannstandsloggeren som ble etablert i Hellandselva i 2010, samt vurdering av usikkerheten på beregning av Hellandselva sin vannføringskurve.

SKL mener datakvaliteten til vannstandsloggeren i Hellandselva er god, men at måleperioden er for kort til å gi et fullgodt bilde av de hydrologiske forholdene i vassdraget. Registrerte vannføringsmålinger er likevel et godt hjelpemiddel for å kalibrere vannføringen i Hellandselva mot skalert vannføring fra vannmerker med lang og sammenhengende vannføringsmåling. Begrunnelse for valg av representativ målestasjon finnes i kapittel 2.2.1 i konsesjonssøknaden. Den skalerte vannføringen er sammenlignet med målte vannføringer fra den etablerte loggeren, og en finner godt samsvar mellom målt og skalert vannføring.

Markering av rigg og sedimentbasseng
(Fylkesmannen i Hordaland)

Fylkesmannen i Hordaland etterspør kart som viser plassering av riggplass og sedimenteringsbasseng. Det er estimert 600 m² til rigg og sedimenteringsbasseng ved påhugget, og planlagt plassering er markert i kartet i Vedlegg A.

Regional vassforvaltingsplan for Hordaland 2016-2021 (Forum for natur og friluftsliv)

Forum for natur og friluftsliv påpeker at tilstandsvurdering for Hellandselva er satt til «god» miljøtilstand i «Tiltaksplan for vassregion Hordaland 2016-2021», mens SKL skriver at tilstanden er antatt god (konsesjonssøknad, s. 27).

SKL er kjent med at i gjeldende tiltaksplan er den økologiske tilstanden til Hellandselva satt til «god». Tiltaksplanen gir imidlertid ingen informasjon om kvaliteten på tilstandsvurderingen. Databasen vann-nett.no gir mer detaljert informasjon om den enkelte vannforekomst. Der er økologisk tilstand oppført som «god», samtidig som pålitelighetsgraden er satt til «lav» og det ikke er gitt informasjon om hva som ligger til grunn for fastsatt tilstand. Dette innebærer at det ikke ligger undersøkelser til grunn for vurderingen av Hellandselva, men at det er antatt at økologisk tilstand er god. Dette er tilfelle for svært mange vannforekomster.

Omtale av konsekvenser for ål (Forum for natur og friluftsliv)

Forum for natur og friluftsliv mener at søknaden ikke tilstrekkelig drøfter konsekvenser for ål.

SKL kan ikke se at tiltaket vil påvirke forholdene for ål i vassdraget på negativ måte. Det er ål i Opsangervatnet og arten opptrer høyst sannsynlig også i nedre deler av Onarheimselva. Elveløpet oppstrøms kraftstasjonen er derimot bratt og uegnet for fisk (vandringshinder). Flere steder renner elven over bart fjell og det er ikke sammenhengende strekninger med egnet habitat for ål i tiltaksområdet. Ål er i liten grad utsatt for strandingsfare. Av hensyn til sjøørret og annet biomangfold, blir kraftstasjonen likevel etablert med omløpsventil. Virkningen av en eventuell utbygging vil derfor være ubetydelig for ål. SKL viser også til sitat fra Fylkesmannens høringsuttalelse: *Vår vurdering er at ål ikkje vert påverka av tiltaket i nemneverdig grad.*

Uenighet til søknadens innhold

Friluftsliv og naturopplevelse

(Fylkesmannen i Hordaland, Kvinnherad Turlag m. fl., Sportsfiskaren Kvinnherad, Forum for natur og friluftsliv, Friluftsrådet vest, Ørjan Berge, Randi Grønstøl, Kari Marie Thorkildsen, Kjell Arne Olderkjær)

Betydningen for friluftsliv og en reduksjon av naturopplevelsen går igjen i flere høringsuttalelser. Uttalelsene peker på uenighet i verdi- og konsekvensvurderingen for friluftsliv, virkningen av inngrep i anleggsgang og inngrep ved Bremstølsvatnet, inntaksplassering og opplevelsen av en levende elv i nærheten av et populært turområde.

Friluftsliv er i konsesjonssøknaden vurdert under tema brukerinteresser. I konsekvensvurderingen utført av Rådgivende Biologer er temaet vurdert til «middels til stor verdi», som er i øvre sjikte på en skala fra «liten» - «middels» - «stor» (s. 37 i

Vedlegg 5, konsesjonssøknad Onarheim kraftverk). I Hordaland fylke sin kartlegging av friluftslivsområder er området vurdert til «svært viktig friluftslivsområde», som er øverst på en skala som går fra «registrert» - «viktig» - «svært viktig». Vurderingen er altså relativt lik vurderingen til Rådgivende Biologer.

Konsekvens er et resultat av forholdet mellom verdien til et område og i hvilket omfang tiltaket berører denne verdien. SKL legger til grunn at området har stor verdi for friluftsliv, men mener at tiltaket med nødvendige tilpasninger i liten grad påvirker bruken av turområdet eller turopplevelsen.

I anleggsfasen blir rasteplassen ved Bremstølsvatnet påvirket, men turgåere vil ikke bli hindret i å bruke store deler av området som turmål. Turstier på begge sider av Hellandselva kan brukes for å komme opp til Bremstølsvatnet og videre innover i fjellområdet. Anleggsfasen skal gjennomføres slik at det blir minst mulig synlige inngrep når arbeidet er avsluttet. Etter endt anleggsfase vil hele området igjen være tilgjengelig for turer eller andre friluftaktiviteter. Tekniske installasjoner plasseres slik at de kun er synlig helt lokalt, og det skal velges løsninger, utforming og materialvalg som bidrar ytterligere til dette. Området ovenfor Bremstølsvatnet er utenfor tiltaksområdet, og blir ikke påvirket av en utbygging.

Området ved Bremstølsvatnet er nevnt i flere av høringsuttalelsene som en viktig del av turstien, bl.a. brukt som turmål, rasteplass og utsiktspunkt. Inntaket til kraftverket er foreslått plassert i dette området, på delen av elva hvor det vil være minst mulig skjemmende fra rasteplass og utsiktspunkt. Selve inntaksdammen kan tilpasses landskapet i større grad ved å plastre begge sider av dammen med naturstein. Utforming og materialvalg av lukehuset kan også bidra til god landskapstilpasning.

Med god dialog med friluftinteressener mener SKL at området kan tilrettelegges og tilpasses ytterligere slik at det kan komme til brukernes fordel. Konkrete eksempler kan være etablering av gapahuk og bål plass ved lukehuset. Det er også muligheter for å etablere en ny bro i forbindelse med inntaksdammen, til erstatning for den eksisterende aluminiumsbroen. Dette kan både gjøre inntaksdammen mindre synlig og ta bort en brokonstruksjon som i liten grad er tilpasset landskapet. I mange tilfeller kan tilrettelagte turmål/rasteplasser være med på å tiltrekke flere turgåere.

Når det gjelder plassering av inntaket, er det mulig å flytte inntaket om lag 25 høydemeter ned i vassdraget (om lag kote 435). En slik løsning gir redusert kraftproduksjon, men reduksjonen kan begrenses noe hvis slukeevnen økes. Flytting av inntaket gir et større terrenginngrep da terrenget er brattere og mer utfordrende anleggsteknisk enn området ved Bremstølsvatnet. SKL mener inntaksplasseringen som er foreslått i konsesjonssøknaden er den beste løsningen, alle forhold tatt i betraktning.

Vannføringen i Hellandselva varierer mye over året og mellom forskjellige år (jf. konsesjonssøknad kap. 3.1). I et normalår er vannføringen lav store deler av året, men med hyppige flomtopper vår og høst. Med tiltaket vil man fremdeles oppleve

flomtoppene i elva på dager med mye nedbør/tilsig. Se tabell 7, side 29 i konsesjonssøknaden.

Uenighet i andre konsekvensvurderinger

(Fylkesmannen i Hordaland, Sportsfiskaren Kvinnherad, Kvinnherad Turlag m. fl.,)

Flere høringsuttalelser er uenig i konsekvensvurderingene gjort i konsesjonssøknaden. Dette gjelder primært vurderingen av fagtema landskap og akvatisk miljø.

SKL mener vurderingene i søknaden er godt forankret i fag og metodikk og ser ikke grunn til å endre disse.

Fylkesdelplan for små vannkraftverk i Hordaland 2009-2021

(Fylkesmannen i Hordaland, Kvinnherad Turlag m. fl., Sportsfiskaren Kvinnherad, Forum for natur og friluftsliv, Friluftsrådet vest)

Noen av høringsuttalelsene mener at prosjektet ikke er i tråd med Fylkesdelplan for små vannkraftverk i Hordaland 2009-2021.

SKL mener at foreslått minstevannføring sammen med god landskapstilpasning ivaretar kravene i fylkesdelplanen.

Inngrepsfrie naturområder – INON

(Fylkesmannen i Hordaland, Kvinnherad Turlag m. fl., Sportsfiskaren Kvinnherad, Forum for natur og friluftsliv)

Flere uttalelser trekker frem tiltaksområdet som et inngrepsfritt område som må bevares.

SKL minner om at det allerede er gjort inngrep i området. Eksisterende Madalen mikrokraftverk har inntak på kote 195 i Hellandselva og har slukeevne på 75 l/s. I forbindelse med det kommunale vannverket er Svartavatnet, som ligger oppstrøms Bremstølsvatnet regulert med 7 meter ved bruk av en terskel og to hevertledninger som er synlige i terrenget. Kommunen har fått konsesjon på å øke reguleringen til 22 meter. Det er også satt opp en sikringsbu ved terskelen. Ved Bremstølsvatnet er det satt opp en aluminiumsbro for å knytte sammen turstiene som går på begge sider av Hellandselva.

I det gjeldende INON-kartet fra Miljødirektoratet er ikke reguleringen av Svartavatnet for vannforsyning inkludert. Dette fører til at beregningen på bortfall av INON-sonene blir misvisende i rapporten til Rådgivende Biologer.

Avbøtende tiltak

Omløpsventil

(Fylkesmannen i Hordaland, Norges Miljøvernforbund, Sportsfiskaren Kvinnherad)

Enkelte uttalelser mener det må stilles krav til omløpsventil i kraftstasjonen for å unngå stranding av fisk.

Som spesifisert i konsesjonssøknaden (kap. 2.2.6) er tiltaket planlagt med omløpsventil for å hindre stranding av fisk nedstrøms kraftstasjonen.

Gradvis nedkjøring

(Fylkesmannen i Hordaland)

Fylkesmannen påpeker at kraftverket bør driftes slik at nedkjøring skjer gradvis. Dette for å unngå stranding av fisk.

På grunn av at kraftverket er planlagt uten magasin vil kraftverket alltid kjøres på tilsig, og får dermed en naturlig nedkjøring ved avtakende tilsig. Det er kun ved nødstopp at det vil oppstå en plutselig reduksjon i vannføringen fra turbinen. Den planlagte omløpsventilen sørger da for en gradvis avtagende vannføring ut fra kraftstasjonen. Det er derfor ikke relevant med eget krav om gradvis nedkjøring.

Konstruksjon av inntak med hensyn til gassovermetning

(Fylkesmannen i Hordaland)

Fylkesmannen nevner at inntaket må konstrueres slik at gassovermetning ikke blir en problemstilling.

Inntaket er planlagt dykket slik at en unngår luftinnsug. Kraftstasjonen er planlagt med Pelton-turbin, som er gunstigere enn andre turbiner som f.eks. Francis-turbin, med tanke på gassproblematikk.

Reirkasser til fossekall

(Hordaland fylkeskommune, Kvinnherad kommune, Norges miljøvernforbund)

Forhold for fossekall og vintererle er problematisert i noen av uttalelsene og Hordaland fylkeskommune og Kvinnherad kommune foreslår oppsetting av reirkasser som avbøtende tiltak.

SKL er åpne for at oppsetting av reirkasser kan gjennomføres for å sikre hekkemuligheter for fossekall. Vintererle er omtalt i noen av høringsinnspillene, men SKL kan ikke se at det er registrert eller observert vintererle i Hellandselva.

Med helsing

SUNNHORDLAND KRAFTLAG AS

Inger Johanne B. Hagen

Sign.

VEDLEGG A

Kart med plassering av riggområde og sedimenteringsbasseng

